

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie III Wydział Karny

z dnia 07 listopada 2018 r.

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny, będący podstawą wydania wyroku w niniejszej sprawie:

K. M. pozostawała w nieformalnym związku z M. J. (1) w latach 2006 – 2012. W dniu (...) urodził się ich wspólny syn M. J. (2). Po zakończeniu związku opiekę na dzieckiem sprawuje K. M..

(dowód: zeznania K. M. – k. 24-25, 117-118)

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie V Wydział Rodzinny i Nieletnich zasądził od M. J. (1) na rzecz małoletniego M. J. (2) kwotę po 800 (osiemset) złotych tytułem alimentów płatnych do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat do rąk przedstawicielki ustawowej K. M. począwszy od 24 maja 2012 r.

(dowód: kserokopia wyroku wraz z uzasadnieniem w sprawie o sygn. akt V RC 117/13 – k. 3-8)

Według stanu na dzień 30 października 2017 r. M. J. (1) nie figurował w Systemie Informatycznym Urzędu Pracy (...) W.. Nie figuruje również jako dłużnik alimentacyjny w systemach informatycznych Urzędu Miasta Stołecznego W.

(dowód: notatka urzędowa – k. 16, 49)

K. M. nie korzysta z pomocy społecznej. M. J. (2) ma zaspokojone podstawowe potrzeby życiowe.

(dowód: zeznania K. M. – k. 24-25, 117-118, pismo – k. 34)

Według stanu na dzień 13 września 2016 r. zadłużenie M. J. (1) z tytułu zaległości alimentacyjnych wynosi 37 358,28 złotych. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika okazało się bezskuteczne. W okresie od dnia 01 czerwca 2017 r. do dnia 15 września 2017 r. M. J. (1) nie wywiązywał się z obowiązku łożenia na utrzymanie małoletniego syna. M. J. (1) nie uścił również w terminie 30 dni od daty pierwszego przesłuchania zaległych alimentów.

(dowód: wyjaśnienia oskarżonego – k. 61, zeznania K. M. – k. 24-25, 117-118, zaświadczenie – k. 28-29, pismo – k. 31, 32-33)

Oskarżony M. J. (1) ma obecnie 47 lata, jest rozwiedziony. Z wykształcenia jest elektromonterem. Pracuje w firmie zajmującej impregnatami do drewna. Z tego tytułu osiąga dochód w wysokości około 200 złotych miesięcznie. Na jego utrzymaniu pozostaje syn w wieku

9 lat. M. J. (1) korzysta z pomocy finansowej rodziny. Nie leczył się odwykowo, ale korzystał z pomocy psychiatry. Nie stwierdzono u niego choroby psychicznej ani upośledzenia umysłowego. Przeżył epizod nieaktywny depresyjny. Ten stan psychiczny nie znosił ani nie ograniczał jego zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem – poczytalność M. J. (1) nie budzi wątpliwości. Może on uczestniczyć w postępowaniu oraz prowadzić obronę w sposób samodzielny i rozsądny. Jest osobą niekaraną.

(dowód: dane osobopoznawcze oskarżonego – k. 90, opinia sądowo-psychiatryczna – k. 101-105, informacja o osobie z Krajowego Rejestru Karnego – k. 87, pismo z ZUS – k. 42)

W toku postępowania przygotowawczego **M. J. (1)** przyznał się zarzucanego mu czynu. Oskarżony wyjaśnił, że dokonywał wpłat, jednakże były one odsyłane przez matkę dziecka. Ponadto oskarżony wskazał, że prawdopodobnie matka dziecka zlikwidowała konto około kwietnia 2017 r. i nie powiadomiła go o tym fakcie oskarżonego. Oskarżony wyjaśnił również, że nie przekazywał żadnych pieniędzy komornikowi (wyjaśnienia oskarżonego – k. 61).

W toku postępowania sądowego **M. J. (1)** nie składał wyjaśnień, albowiem będąc prawidłowo zawiadomionym o terminie rozprawy oskarżony nie stawiał się na nią, a także nie usprawiedliwił swojej nieobecności. W tej sytuacji, na podstawie art. 389 § 1 k.p.k., Sąd ujawnił wyjaśnienia oskarżonego złożone przez niego na etapie postępowania przygotowawczego.

Wyniki przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego nie pozwoliły na zakwestionowanie wiarygodności wyjaśnień oskarżonego w zakresie w jakim przyznał się on do popełnienia zarzucanego mu czynu na etapie postępowania przygotowawczego. W ocenie Sądu na miano niewiarygodnych zasługują wyjaśnienia oskarżonego dotyczące tego, że matka dziecka zwracała pieniądze w okresie wskazanym w zarzucie. Jak bowiem wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym z zeznań K. M., taka sytuacja miała miejsce w przeszłości, tj.

w okresie nieobjętym zarzutem sformułowanym w akcie oskarżenia. Ponadto należy zauważyć, że wyrok, na który powołuje się oskarżony, został wydany w dniu 10 grudnia 2015 r. (k. 63-67), a więc dotyczy sytuacji, która miała miejsce w okresie nieobjętym zarzutem.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania **K. M.**. Jej zeznania są spójne, logiczne i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Świadek zeznała m.in., że w okresie wskazanym w zarzucie nie otrzymała żadnych wpłat z tytułu alimentów ani od oskarżonego, ani od jego ojca. Świadek zeznała, że w przeszłości kwoty przekazane przez ojca oskarżonego zwróciła, albowiem obawiała się, że ojciec oskarżonego wystąpi po pewnym czasie o zwrot tych kwot wraz z odsetkami (zeznania – k. 117-118, 24-26).

W ocenie Sądu na miano wiarygodnych zasługuje także opinia sądowo – psychiatryczna sporządzona w toku niniejszego postępowania. Opinia ta została w wiarygodny i przejrzysty sposób przedstawiona oraz uzasadniona. Jest ona spójna i logiczna. Zdaniem Sądu, brak jest jakichkolwiek podstaw do podważania ustaleń i wniosków wynikających z tej opinii. Zostały one sporządzone po przeprowadzeniu odpowiednich badań oskarżonego, a także przy uwzględnieniu informacji wynikających z dokumentacji medycznej oskarżonego. Nie ujawniły się również żadne okoliczności, które podważałyby kompetencje biegłych lub bezstronność któregoś z biegłych psychiatrów uczestniczących w sporządzeniu opinii sądowo-psychiatrycznej.

Wątpliwości Sądu nie budziła również wiarygodność pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów. Treść dokumentów koresponduje z zeznaniami przedstawicielki ustawowej małoletniego pokrzywdzonego, a ich prawdziwość nie była kwestionowana przez strony w toku postępowania.

Analizując tak ustalony stan faktyczny, zgodnie z poczynioną oceną materiału dowodowego, Sąd zważył co następuje:

M. J. (1) został oskarżony o to, że w okresie od dnia 01 czerwca 2017 r. do dnia 15 września 2017 r. w W. na ul. (...) uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie z dnia 16 lipca 2014 r., sygn. akt V RC 117/13, obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie syna M. J. (2), tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k.

Zgodnie z treścią art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 maja 2017 r., tj. dnia wejścia w życie ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r., poz. 952) odpowiedzialność karną ponosi ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego

zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące.

Czynność sprawcy przestępstwa niealimentacji polega na uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Odpowiedzialność karna sprawcy przestępstwa niealimentacji wymaga zatem przede wszystkim stwierdzenia, że miał on obowiązek świadczeń materialnych na rzecz rodziny lub innych osób i że od wykonywania tego obowiązku uchylał się. Zgodnie z art. 209 § 1 k.k. źródłem stwierdzenia obowiązku alimentacyjnego może być wyłącznie określające co do wysokości zobowiązania orzeczenie sądowe, uгода zawarta przed sądem albo innym organem albo inna jakakolwiek umowa, której treścią jest zobowiązanie alimentacyjne.

Istotą zachowania się sprawcy jest uchylanie się od wykonania obowiązku utrzymania finansowego własnej rodziny. Samo zachowanie zawierające się w pojęciu „uchylanie się” polega na niewypełnieniu ciążącego na sprawcy obowiązku, takiego jednak, który – jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy – jest w ogóle możliwy do wykonania (wyr. SN z 9.5.1995 r., III KRN 29/95, OSNKW 1995, Nr 9–10, poz. 64; wyr. SN z 4.9.2008 r., II KK 221/08, OSNwSK 2008, Nr 1, poz. 1755). Przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. może zatem dopuścić się tylko ten, kto mógłby wykonać ciążący na nim obowiązek, ale nie czyni tego mimo realnych możliwości. Sprawca nie wypełnia zatem obowiązku, bo nie chce go wypełnić lub ten obowiązek lekceważy (post. SN

z 17.4.1996 r., II KRN 204/96, Prok. i Pr. 1996, Nr 11, poz. 4). W pojęciu uchylania się zawarty jest zatem zawsze negatywny stosunek psychiczny sprawcy do świadczenia, sprawiający, że nie dopełnia on swojego obowiązku, mimo że ma obiektywną możliwość jego wykonania. Tak więc sam fakt niewypełniania obowiązku opieki materialnej nie jest równoznaczny z uchylaniem się od jego spełnienia. Należy bowiem zawsze zbadać przyczyny niewywiązywania się z tego obowiązku, które mogą mieć również charakter obiektywny i usprawiedliwiać sprawcę. Uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego staje się karalne, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Po nowelizacji Kodeksu karnego z 23 marca 2017 r. nowy typ podstawowy przestępstwa niealimentacji zmienił swój charakter ze skutkowego na bezskutkowy. Ustawodawca bowiem przewiduje odpowiedzialność z art. 209 § 1 k.k. za samo uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Dokonanie tego przestępstwa następuje zatem automatycznie, po upływie wskazanego terminu do uiszczenia należności wynikających z obowiązku alimentacyjnego (por. A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), Kodeks karny. Komentarz, Wyd. 6, Warszawa 2019, Legalis).

Odnosząc powyższe uwagi do poczynionych ustaleń faktycznych wskazać należy, że na oskarżonym M. J. (1) ciąży obowiązek alimentacyjny, który wynika z orzeczenia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 16 lipca 2014 r., sygn. akt V RC 117/13. Wyrokiem tym zasądzono od oskarżonego alimenty na rzecz małoletniego M. J. (2) w wysokości 800 złotych miesięcznie. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego oskarżony miał możliwość regularnego uiszczania alimentów w ww. wysokości okresie wskazanym w zarzucie, albowiem oskarżony pracował zawodowo. Nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy (...) W.. Brak jest informacji

o takich okolicznościach dotyczących stanu zdrowia oskarżonego, które wskazywałyby na niemożność podjęcia przez niego pracy zarobkowej. Należy również wskazać, że oskarżony nie złożył wniosku o obniżenie alimentów z uwagi na niemożność ich uiszczania we wskazanej wysokości. Oskarżony nie kwestionował wysokości zasądzonych alimentów. W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego nie ujawniły się żadne okoliczności, które miałyby charakter obiektywny i które usprawiedliwiałyby oskarżonego. Tym samym, w ocenie Sądu, oskarżony świadomie lekceważył ciążący na nim obowiązek alimentacyjny. Jego zachowanie należy zatem zakwalifikować jako uchylanie się od realizacji obowiązku alimentacyjnego. Podkreślić należy, że konflikt oskarżonego z matką dziecka nie może w żaden

sposób usprawiedliwić zachowania oskarżonego. W okresie od dnia 01 czerwca 2017 r. do dnia 15 września 2017 r. oskarżony nie uiszczał alimentów wbrew orzeczeniu Sądu. W tym okresie przedstawicielka ustawowa małoletniego pokrzywdzonego nie otrzymała żadnych pieniędzy zarówno od oskarżonego, jak i ojca oskarżonego. Łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych.

Zgodnie z treścią art. 209 § 4 k.k. nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w art. 209 § 1 k.k., który nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego uiszczył w całości zaległe alimenty. Jak jednak wynika z akt niniejszej sprawy przepis ten nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem oskarżony M. J. (1) nie uiszczył w całości zaległych alimentów ww. terminie.

Reasumując tę część rozważań, mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne, Sąd uznał, że zachowanie oskarżonego M. J. (1) wypełnia znamiona występku z art. 209 § 1 k.k. Sąd uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia z tą jednak zmianą, że opis czynu uzupełnił o ustalenie, że łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych.

Przy wymiarze kary Sąd kierował się dyrektywami określonymi w art. 53 § 1 i 2 kk. Według treści art. 53 § 1 k.k. Sąd wymierza karę według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze

i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Stosownie do treści przepisu § 2 art. 53 k.k. Sąd wymierzając karę uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się sprawcy po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

Czyn zarzucany oskarżonemu zagrożony jest karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności do roku (art. 209 § 1 k.k.).

Oceniając stopień społecznej szkodliwości w odniesieniu do czynu zarzucanego oskarżonemu Sąd uznał, iż stopień ten jest znaczny. Oskarżony nie realizował ciężącego na nim obowiązku przyczyniania się do utrzymania swojego syna. Oceniając stopień winy oskarżonego Sąd uznał, że działał on z winy umyślnej, w zamiarze bezpośrednim, uznając tym samym, że stopień jego winy jest znaczny. W ocenie Sądu oskarżony celowo nie realizował nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego na rzecz swojego małoletniego syna. Oskarżony ze względu na swój wiek, stopień dojrzałości oraz rozwoju umysłowego, jest osobą od której można wymagać zachowania się zgodnego z normami prawnymi. W toku postępowania nie ujawniły się okoliczności wyłączające winę.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe okoliczności oraz dyrektywy wymiaru kary Sąd uznał, że adekwatną wobec oskarżonego, uwzględniającą zarówno stopień winy jak i społecznej szkodliwości jego czynu, będzie kara ograniczenia wolności w wymiarze 6 miesięcy, połączona

z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. W ocenie Sądu kara wymierzona oskarżonemu jest najwłaściwszą w okolicznościach niniejszej sprawy. Oskarżony powinien podjąć działania zmierzające do uregulowania zaległości alimentacyjnych względem syna, jak również powinien regularnie uiszczać należne świadczenia alimentacyjne. Orzeczenie kary grzywny mogłoby stanowić przeszkodę do osiągnięcia tego celu. Z drugiej zaś strony kara pozbawienia wolności

i umieszczenie oskarżonego w zakładzie karnym na obecnym etapie wydaje się przedwczesne, albowiem kara bezwzględnego pozbawienia wolności oznaczałaby automatycznie, iż oskarżony nie podjąłby żadnej pracy. W ocenie Sądu kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie zrealizowałaby natomiast celów prewencji szczególnej względem oskarżonego.

Na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego M. J. (1) do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie M. J. (2).

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie III wyroku na podstawie art. 627 k.p.k. Koszty wyniosły łącznie 601,19 złotych. Wysokość opłaty (120,00 złotych) ustalono na podstawie przepisu art. 2 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r.

o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz.U. 1983 r., Nr 49, poz. 223 ze zm.). Wysokość kosztów nie jest znaczna i w ocenie Sądu oskarżony ma możliwość ich uiszczenia, a koszty te są tylko i wyłącznie wynikiem zachowania obwinionego, nie można w tym stanie rzeczy oczekiwać, że ogół społeczeństwa, w tym osoby które przestrzegają nałożone na nich obowiązki, ze swoich podatków będą ponosić konsekwencje finansowe zachowania oskarżonego.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć oskarżonemu z pouczeniem.